

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2021.35.09>

Андрусишин Б. І.

ПРАВОВА ПОЛІТОЛОГІЯ – ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНА НАУКОВА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Тривалий час розвиток політичних і юридичних наук в Україні був спрямований на поглиблене вивчення чітко визначених об'єктів за допомогою як загальнонаукових, так і спеціальних методів, важливих для кожної з наук. Частина об'єктів, справді, входила до предметного поля лише однієї з наук, однак інша частина паралельно розглядалася двома науками. Останніми роками обґрунтовано посилюється тенденція комплексного розгляду багатьох суспільних явищ, оскільки в реальності вони завжди тісно взаємопов'язані.

Одними з перших, хто впродовж усього періоду незалежності України пропагують інтегративний підхід до розгляду політичної і правової сфер суспільства, є науковці відділу правових проблем політології Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Серед них – доктори і кандидати політичних та юридичних наук І. Кресіна, В. Горбатенко, А. Коваленко, О. Стойко, В. Явір, М. Ходаківський, О. Кукуруз, Н. Батанова, В. Тарасюк та ін.

Під керівництвом завідувача відділу – доктора політичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, академіка Української академії політичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України І. Кресіної розроблено новий для України науковий напрям – правову політологію. За задумом її розробників, правова політологія спрямована: на розгляд політичних аспектів права; вивчення характеру і закономірностей внутрішніх зв'язків права з природою політичного; вивчення реального втілення права у системі суспільно-політичних відносин; дослідження можливостей використання права суб'єктами політики; підвищення ефективності дії права, його інститутів і норм у регулюванні суспільно-політичних відносин.

У 2019 році відділ правових проблем політології Інституту держави і права імені В. Корецького НАН України презентував науковому співтовариству фундаментальну працю – монографію «Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації» за редакцією І. Кресіної (Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2019. 290 с.). У колективній монографії правову політологію розкрито як науково-пізнавальну систему і постнекласичну дослідницьку парадигму. Показано її інституціоналізацію у світі та в Україні, визначено об'єкт, предмет, методологію, принципи, функції та понятійно-категоріальний апарат. Чимало уваги приділено таким особливим об'єктам правової політології, як взаємодія політики і права, взаємозумовленість політичної і правової систем, політичне право, правова політика та ін.

У 2021 році вийшла друком чергова вагома праця цього наукового колективу вищезгаданого відділу – підручник «Правова політологія. Академічний курс» за ред. І. Кресіної (Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.). У ньому показано розуміння політики і права від найдавніших часів до сьогодення. Акцентовано увагу, що і зарубіжні, і українські мислителі багато століть розглядали ці явища разом у межах суспільства, яке вивчали або уявляли. Фактично комплексний розгляд двох суспільних регуляторів є продовженням дослідницької традиції, започаткованої ще в Античності, і значно вдосконаленої сучасними науковцями відповідно до стану розвитку суспільства.

Підручник висвітлює як особливі об'єкти правової політології, так і спільні об'єкти політології і правознавства, розкриті за допомогою міждисциплінарного підходу. Серед них – взаємодія політики і права; політична влада; політичне право; правова політика; суб'єкти і об'єкти політики і права; політико-правова система; держава як політико-правовий інститут; політичні

режими: правовий вимір; політична участь; політичні партії і партійні системи; політичне представництво і виборче право; політико-правове прогнозування.

Вказані монографія і академічний підручник є вагомим внеском в інтеграцію наукових знань, зокрема політичної і правової наук. Вони сприятимуть комплексному баченню політичних і правових явищ, які мають спільні основи для функціонування і розвитку. Однією з таких незмінних основ є суспільні цінності – реальні і бажані. До завдань правової політології як науки і навчальної дисципліни автори відносять розкриття смисложиттєвих цінностей, які домінують у певному суспільстві; розробку механізмів забезпечення загальнолюдських цінностей у повсякденному житті людини засобами політики і права. Такими цінностями насамперед є справедливість, свобода, рівність, права і гідність людини.

Правова політологія як навчальна дисципліна покликана допомогти студентам комплексно побачити явища, які належать до політико-правової сфери суспільства; сприяти підготовці висококваліфікованих фахівців, які здатні правильно визначати суспільні проблеми, що потребують вирішення та врегулювання; дати фундаментальні знання щодо закономірностей розвитку політико-правових явищ, що сприятиме вчасному запобіганню ймовірних негативних наслідків; усвідомлювати важливість загальнолюдських цінностей у власній діяльності та пропагувати їх у суспільстві.

Проблематика, що розкрита в межах правової політології, дає змогу політикам і юристам, причетним до розробки і реалізації державної політики і права, об'єктивно визначати загальні інтереси суспільства, вибирати найоптимальніші способи їх забезпечення, підтримувати у суспільстві справедливість, законність і правопорядок.

Правова політологія розрахована на науковців, державних службовців, викладачів і студентів, які прагнуть побудувати міцну і справедливу державу, розвивати громадянське суспільство, виховувати майбутні покоління на цінностях, що здатні забезпечити мир і єдність в Україні.